Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Manipulus curatorum

Guido <de Monte Rocherii>

[Straßburg], 9. Feb. 1489

Tractus sextus prime partis de extrema unctione

urn:nbn:de:bsz:31-248607

Visual Library

ometria. musica. astronomia pax aut nihil faciũt ad scias pietatis, vt ait Hiero. xxxvij. di. si qs grãmaticã. De B. s. quã scientiã dñt sacerdotes hẽre reqre sup in pemio hui⁹ libelli. Et licz multa alia circa materiã sacri ordis possent dici. ista tñ sufficiũt qntũ ad hoc qd psens libell⁹ expostulat

Tractatus sextus prime partis de extrema vnctõe. Et habz septem capitula.

Nunc de sacramẽto extreme vnctiõis dicẽdũ est.

Circa qd psiderãda sũt septẽ. Prio qest ei⁹ materia. Secdo q ei⁹ forma. Tercio qs est ei⁹ mister. Quarto qs est ei⁹ effectus. Quinto quib⁹ debet dari. Sexto in qb⁹ partib⁹ corpis debz fieri. Septimo vtrũ debeat iterari.

De materia hui⁹ sacramẽti. Capitulũ I

Materia sacri extreme vnctõis ẽ oleũ oliuax ab epo bñdictũ. Et rõ qre oleũ oliuax ẽ materia hui⁹ sacri ẽ institutio christi qui istituit istd fieri i oleo qñ misit apl'os oleo vngere infirmos z sanare eos. Et huic pcordat pmulgatio beati Jaco. q dic. Infirmat qs ex vob inducat psbit'os ecclie et orẽt sup eũ vngẽtes eũ oleo sctõ. Et ẽ sciendũ q qñ i scripturis inueni simpl'r oleũ intelligit d oleo oliuax. qr illd ẽ simplex oleũ. alia ãt ñ. sz fuerit iuẽta ppt d fectũ illi⁹ olei. sic oleũ nucũ oleũ lini z sil'ia. l' ppt aliqm medicinã. sic oleũ amigdalax l' latrinũ z sil'ia. Rõ ãt pgruẽtie qre tale oleũ ẽ matia h⁹ sacri ẽ. qr ppetas isti⁹ olei maxie pueit effectui h⁹ sacri. Est ei oleũ mitigatiuũ dolox. iõ ponit i vulneribꝫ. Ulñ ille samaritan⁹ infudit oleũ i vl'neribꝫ sauciati vt dic Luc. sz effect⁹ isti⁹ sacri ẽ mitigare dolorẽ spũalẽ z corpalẽ. ut dicet infra qñ aget de effectib⁹ isti⁹ sacri. qre oleũ oliuax ẽ matia ppa isti⁹ sacri. Notãdũ ãt q ad B q oleũ sit ppa matia z pueniẽs isti⁹ sacri optz q sit primo ab epo bñdictũ. Et istd inuit be. Jaco. qñ dixit. vngẽtes eũ oleo sctõ. i. sctificato. Rõ aũt qre optz q sit sctificatũ posita est sup in tractatu de pfirmatõe. c. ij. vide eam ibi.

Que sit forma extreme vnctõis Cap. II.

Forma isti⁹ sacri sunt ꝓba q̃ dic sacerdos qñ inungit ifirmũ. s. ista. Per istã sctãm vnctõez ⁊ suã pissimã misericordiã idulgeat tibi de⁹ q̃q̃d deliq̃sti p visũ. p auditu ⁊c. Ita q̃ ī ista forma tãgit ꝓt⁹ isti⁹ sacri. de q̃ dicet ifra qñ aget de ei⁹ effectu. Et sciẽdũ q̃ dñtia ē inter formas alioꝝ sacroꝝ ⁊ isti⁹. qz forme alioꝝ sacramẽtoꝝ sũt īdicatiue. vt patz intuẽti discurrẽdo p singlas formas. sz forma isti⁹ sacri ē optatiua. vt patz ispiciẽti. Notãdũ aũt q̃ ī missali ambrosiano īuenit ista forma. Ungo oculos tuos vl aures tuas ⁊c. Et p istã sãctã vnctõez tuã ⁊c. Debꝫ aũt nõ est curãdũ sz forma q̃ vtit romana eccl'ia ē ꝓuãda. Si aũt aliq̃s q̃rat q̃re ī forma isti⁹ sacri magꝭ vtit romana eccl'ia optatiuo ꝓbo q̃ ī alijs formis. Dicẽdũ est q̃ iõ. qz vt vidz ifra istud sacrm nõ dz dari nisi ꝓpinq̃s morti q̃ sunt iã ī recessu. iõ sic moris est q̃ ill q̃ sunt ī recessu optat sal⁹. ita ī forma ista eccl'ia optat salutẽ recedẽtib⁹ ex hac vita. Quis sit minister extreme vnctõis. Cap. III

forma isti optat salutem recedẽ

Minister hui⁹ sacri est pb̃iter ⁊ ñ ali⁹. vñ null⁹ nisi sit pb̃iter pt̃ mĩstrare istud sacrm. Istõ ptz ex pdicta autoritate bti Jaco. Infirmat q̃s ⁊c. Rõ aũt q̃re solus pb̃iter ē minister hui⁹ sacri ē. qz ille q̃ habz dispẽsare sacrm corpis christi mysticũ optz q̃ habeat pt̃tẽ sup corp⁹ xpi vez. sz iste ē sol⁹ pb̃iter. q̃re sol⁹ pb̃iter hz mĩstrare sacra. Nec ē instãtia de baptismo. qz baptism⁹ ē sacrm maxie necessitat⁹. iõ optz q̃ habeat mĩstz maxime ꝗmunẽ. videꝫ ē. de baptismo c. iij. Utz aũt opteat q̃ sint pl'es pb̃iti vl sufficit vn⁹ videt ex autoritate allegata q̃ debeãt esse pl'es. qz dic pb̃itos ī plurali. Tho. ī. iij. suo videt dicere q̃ si ñ possint hzi pl'es sufficiat vn⁹ cũ mĩstr⁹. ita tñ q̃ sp pb̃iter dz iungere ⁊ dicere ꝓba. ⁊ si añq̃ pfecerit moriat vl aliq̃ ipediat ali⁹ dz pficere illõ qõ remanz pficiẽdũ. s. residuũ sacri h⁹ extreme vnctõis. q̃ sufficiat p pñti. Quis sit effect⁹ hui⁹ sacri. Ca. IIII

Quare solus sacerdos ē minister huius sacramẽti

Effect⁹ hui⁹ sacri ē iste. Sicut eim ē in ifirmitate corpali. ita suo mõ dz esse ⁊ est ī infirmitate spũali. In infirmitate aũt corpali sic ē q̃ posito q̃ aliq̃s sit curat⁹

Vertutes huius sacramẽti ē iste

ab ifirmitate adhuc remanz in eo aliq̃ debilitas corpal' pueni
ens ex pstina ifirmitate. ⁊ iõ idiget duplici medicina. Una q̃
sit egritudis sanatiua vl' expulsiua. ⁊ alia q̃ sit debilitatis q̃ re/
manet repatiua. Hic ē spũal'. ⁊ spũal' ifirmitas ē pctm̃. Unde
ps. i psona pctoris. Miserere mei dñe qm̃ ifirm' sũ sana me
⁊c. Medicina sanatiua illi' ifirmitatis ē pnia. sz postq̃z bõ sa/
nat' ē ab ista ifirmitate adhuc remanz i eo q̃dã debilitas spũal'
⁊ ꝗ istã debilitatē ordiat istd sacrm. Uñ effect' isti' sacri ē sa/
natio isti' debilitatis spũal'. Est etiã alius effect' qz p ipm pcta
venialia ⁊ etiã mortl'ia oblita remittũt ⁊ gra habita auget et
noua ꝓfert. ⁊ istd itellige si digne suscipiat. Est ec̃ali' effect'.
qz si sit expediẽs aie suscipiẽtis sanitas corpal' sibi restituit vir/
tute sacri isti'. Probat oia ista p autoritatē iductã Jaco. v.
Infirmat q̃s ex vob idu. pbi. ec. ⁊ orẽt sup eum vngẽ. eũ oleo
sctõ. ⁊ alleuia. eũ dñs a lãg. suis. ⁊ si i pctis sit dimittẽt ei ⁊c.

Quib' dz dari istud sacramẽtũ Cap. V

EX pdicta autoritate colligit q' istd sacrm non dz dari
nisi ifirmis. qz dr Jac. v. Infirmat q̃s ex vob. Non
q̃ũt dz dari q̃buscũq̃z ifirmis. sz solũ ill' q̃ sunt i picu/
lo ⁊ sunt ppinq̃ morti. q̃ cũ deuotõe añ petiert istd sacrm. po
sito etiã q' sint frenetici. Cũ enĩ istd sacrm sit sacrm exeũtiũ ñ
dz dari nisi exeũtib'. vl' ill' q̃ iã sunt pati ad exitũ ab hac vita.

Ꝗ q̃bus partib' corpis fieri dz istd sacrm. Ca. VI

QUia purgata matia medicina dz applicari ptic'e pa
tiẽti. iõ matia pcti purgata p pniaz istd sacrm qd est
medicina vt dictũ ē ꝗ debilitatē derelictã dz applica
ri mẽbris q̃ sunt organa sensuũ. p q̃s morb' pcti intrat in aiaz.
Uñ de sacro isto debẽt inungi ocl'i. aures. os. nares. pedes ⁊
renes. Ita q' ad ocl'os dicat. p istã sctãz vnctõez ⁊ suã pissi/
mã misicordiã idulgeat tibi de' q̃cq̃d peccasti p visũ. Ad au
res. p auditũ. Ad os. p gustũ. Ad nares. p odoratũ. Ad pedes
p gressuz. Ad renes. p ardorẽ libidis. pmittẽdo i singul'. p istã
sctãm vnctõez Dz q̃d fiet de ceco a natiuitate q̃ ñ peccauit
p visum. vl' etiã de surdo a natiuitate q̃ nõ peccauit p auditz
vel de claudo q̃ nõ peccauit p gressuz. nũq̃d dz inungi in illis

mēbris. Dico q̃ sic. qz licz cec⁹ nō peccauit videdo. tm̃ peccauit forte iordiate visuz appetēdo. Et idē dico de surdo z claudo. Estimo etiā q̃ q̃q̃ aliqs nō hr̃et oc'os vl' alia mēbra ī q̃ bus fit vnctio dz tm̃ inūgi ī locz circūuicinis ppt rōez iā dictā

Utrz debeat sacr̃m istō iterari. Cap. VII.

Um ī isto sacro nō impmat caracter manifestū est q̃ istud sacr̃m itari pt. Cū hō possit ad mortē multotiens īfirmari. Utrz aūt ī eadē īfirmitate possit aliquis mltotiēs inungi. Dico q̃ īfirmitatū q̃dā sūt breuis terminatōnis sicut sinochia vl' sinoch⁹ vl' causon. z sic de alijs. z ī istis infirmitatibz nō debz istō sacr̃m itari. Tm̃ si recidiuarz aliqs cū recidiuū sit alia īfirmitas a pma. ī recidiuo posset itato inūgi. Ellie sunt īfirmitates diuturne. sicē febris: tussis. ethica z sil'es q̃ durāt p annū vl' pl⁹. et sic cū ī talibz infirmitatibz hō possit multotiēs venire ad pūctū mortis in talibz pt istō sacr̃m itari. Ista est snia Tho. in. iiij. suo. Dicit tm̃ q̃ si iueniat snia alicui⁹ doctoris ī ꝓziū q̃ nō ꝓdēnet eā. Istud aūt q̃ dicūt q̃dā q̃ ille q̃ fuit inunct⁹ q̃ si cureť nō dz se postea balneare est q̃dā fatuitas. qz seqret q̃ eps cui⁹ caput fuit inunctū crismate nō deberet lauare caput. cū ei⁹ vnctio sit dignior ista. Tm̃ qn̄ aliqs infirm⁹ inungit debet ibi esse aliqs mister q̃ cū stupa abstergat locū vnctōis. z postea illa stupa debet comburi.

Tractatus septimus prime partis de matrimonio. Et habz duas partes sub se.

Expedito cū dei adiutorio tractatu de sacris. q̃ generāt: vegetāt: nutriūt: pmouēt z repant hoīez ī vita spūali Restat tractādū de sacro qō hoīez pduē et generat ī esse z vita corpali. s. de sacro mrīmonij. Quia vo libell⁹ iste ꝓposit⁹ ē ppt simplices q̃ nō sunt multū pfecti ī iure canonico z ciuili. allegatioēs mltoz iuriuz tā de iure canōico q̃ ciuili q̃ ī ista matia plus q̃ ī alijs pcedētibus adducūt simplicibz z min⁹ pfect⁹ ꝓfusiōez inducat. Idcirco ab hmōi allegatōnibz q̃ntū potero abstinebo. cū simpli/